

„Štajerc“ izhaja vsaki teden, datiran z dnevom naslednje nedelje. Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 krome, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6v. Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptujju, gledališko poslopje številke 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastonj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torej zvečer. Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inseratov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/10 strani K 4, za 1/12 strani K 2, za 1/16 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Stev. 38. V Ptujju v nedeljo dne 18. septembra 1910. XI. letnik.

Današnja številka „Štajerca“ ima 2 strani priloge; torej obsega 10 strani in poleg tega 7 slik. Delajte za list, da postane priloga redna!

Ljudstvo, na noge!

Resni časi prihajajo za štajersko domovino. V grozni naglosti hitimo proti prepadu gospodarskega beraštva. Vsi čutimo bedo, vsi jedimo pod jarmom trpljenja! Kriva je temu v prvi vrsti brezvestna politika. Z njo se prepričali sleherni gospodarstvo delo v postavljaj zastopih. Doslej so se delale te postavbe proti ljudstvu. Za ljudstvo pa se ni hotelo ničesar napraviti. Slovenski poslanci so drvarni in deželni zbor razbili in mi vsi trpimo vesled tega... Kmetje! Dne 20. septembra se štajerski deželni zbor zopet snide. Treba je, da povzede delavno ljudstvo odločno in resno, kaj zahteva od deželnega zbora. Povedati hočemo na ves glas, da ne moremo več prenašati bremena, ki nam jih nalaga brezplodna politika. Ljudski glas mora zadoneti po celi deželi in vsi, prav vsi moramo ostati kakor en mož, da nas slišijo oni, ki nas doslej niso hoteli slišati!... V ta namen sklicuje načelnik okrajnega zastopa ptujškega

Veliki ljudski shod,

ki se vrši v nedeljo, dne 18. septembra dopoldne ob 10. uri na vrtu „Vereinshausa“ v Ptujju (pri deževnem vremenu pa v veliki dvorani te gostilne).

Dnevni red:

Obstrukcija v deželnem zboru in ljudstvo.

Ta shod mora biti velika manifestacija ljudske volje. Vsi moramo priti, kajti le na ta način bode mogoče, da prisilimo odločilne kroge, da nam pomagajo... Pridite vsi! Kmetje, obrtniki, delavci, možje in žene, vsi, ki si služite kruha z žuljevinami svojimi rokami... Brezvestna politika nam je deželni zbor razbila. Kmetje niso več dobili brezobrestnih posojil za uničenje vinograde. Ustavilo se je podpora za nesrečneže, katerim je suša ali voda ali toča vse pridelke vzela. Ustavilo se je vsa regulacijska dela ob Dravi in Pesnici in pri drugih potokih. In zakaj vse to? Za piškavi oreh brezplodne politike! To je naravnost nebovpijoče. Zljaj pa se čuje, da hočejo slovenski poslanci nadaljevati v deželnem zboru obstrukcijo. Ti gospodje hočejo torej i zana naprej prepričati vsako ljudstvu koristno delovanje v deželnem zboru. Ako se to v resnici zgodi, potem smo izročeni najhujši bedi, potem se naša revščina nikdar nehala ne bode. Ako se to v resnici zgodi, — potem čakate nesrečni kmetje zastonj na podporo in posojila, na pomoč in rešitev, na kruh

in delo... Zato vas kliče naš okrajni zastop na shod, zato vas vabimo na protestno zborovanje. Brez razlike narodnosti in stranke moramo enkrat odločno poslance na njih dolžnost opozorjati. Tudi mi davkoplačevalci imamo pravico govoriti! Tudi nas se mora poslušati! Pridimo torej prav vsi na ta shod, da nas ne bodo več prezirali! Vsi, vsi v nedeljo v Ptuj na shod!

Politični pregled.

Državni zbor bode baje 8. ali 10. novembra skupaj stopil. Seveda je to še od raznih političnih razmer odvisno.

Deželni zbori so torej zopet sklicani. Štajerski in koroški deželni zbor se snideta 20. septembra, ravno tako salcburški, vorarlberški ter nižjeavstrijski; gališki stopi 22., zgornjoavstrijski pa 28. t. m. skupaj. — Zasedanje štajerskega deželnega zbora je zelo važno; dokazalo se bode, ali hočejo slovenski poslanci še delati ali ne. Ako bi ti gospodje iz nerazumljivih „političnih“ vzrokov obstrukcijo nadaljevali, potem se bode deželni zbor bržkone razpustil. Posledica tega pa bi bila grozovita gospodarska škoda zlasti za prebivalstvo naših pokrajin. Upamo torej, da bode slovenske poslance vendar le pamet srečala.

Na južni železnici je pričela pasivna rezistenca. Uslužbenici zahtevajo, da jim direkcija svoj čas obljubljeni priboljške takoj izpolni. Upati je, da se ta boj kmalu dokonča, ker bi drugače vso gospodarstvo hudo trpelo. Kakor znano, delajo v pasivni rezistenci uslužbenici „po predpisih“, to se pravi, kolikor mogoče počasi.

V Gradcu vršila se bode pred porotnim sodiščem obravnava proti celi vrsti tržaških iredentovcev, ki so toženi zaradi veleizdaje.

Katoliški shod se je vršil te dni v Innsbrucku. Posebnega pomena nima ta klerikalna prireditve. Zanimivo je, da so se od Slovanov edino Slovenci tega shoda udeležili. Govori se, da je ljubljansko klerikalno časopisje v velikih dolgovih in da hoče 50.000 K podpore od Pijevskega društva. In kadar se gre za denar, so slovenski klerikalci grozovito pobožni...

Slovenski železničarji so imeli v Pragi veliko zborovanje. Prišlo je tudi nekaj slovenskih železničarjev, ki so si vzeli bivšega ljubljanskega župana Hribarja seboj. Hribar je moral seveda govoriti. Rekel je baje, da so „češki bratje“ voditelji vseh avstrijskih Slovanov. Hribar že več, kakaj hvali Čeho; saj je vendar v službi češke banke „Slavije“. Sicer pa mu tudi to ne bo pomagalo. Možakar naj rogovili kakor hoče, — župan „bele Iblane“ ne bode nikdar več. Naj torej v Božjem imenu s svojo „slovansko vzajemnostjo“ naprej agentira...

Manevri na jugu imajo letos prav žalostne posledice. Med 47. infanteristi se je v Kostanjevci na Krasi gruzovito razširila. Baje je več vojakov tudi že umrlo. Listi so svarili pred temi manevri, ali vojaška oblast je bila gluha in slepa.

Hrvatske volitve. Na Hrvatskem pričelo je

volilno gibanje na celi črti. Pri vasi Vidovicu so se volilci tako krvavo stekli in orožnike s kamenji napadli, da so ti streljali. Ena oseba je bila ustreljena, več pa ranjenih. Da bi se le enkrat na Ogrskem volitve brez prelivanja krvi izvršile.

Politični atentat. V vladinem arzenalu San Estroa na Portugalskem se je razpočila bomba, ki je 12 oseb težko ranila.

Dopisi.

Ponikva ob juž. žel. Res čudno je, da se sme dandanes vsakovrstne reči in neumnosti uganjati. In prireditelji teh neumnosti so sploh le tisti ljudje, ki jih kmeti z svojimi krvavimi denarji redijo. Tako so napravili tudi na Ponikvi predzadnjo nedeljo na 4. sept. neki mladeniški shod, kjer so ti politični kaplani, ki nimajo kaj družega delati, mladino hujskali in jo tako rekoč k upor proti Nemcem ščuvali, kajti ta shod je bil v prvi vrsti proti nemštvu in Nemcem naperjen. Ne bodemo jih obrekovali in jim morebiti zavidali, ker se je njihov „shod“ tako slabo obnesel. Kajti polovica je bila otrok in starih babnic in kar je bilo mladeničev, te so pa tako rekoč prisilili, da so se udeležili shoda. Bilo jih je kakih 40 mladeničev in vseh bližnjih občin in to sicer s kaplani vred. Prišel je tudi znani dr. Korošec, ki je glavni prireditelj vseh teh shodov in prav močno navduševal mladino za to blaženo „Slovenijo“ in vmes pa še celo svoje rojake Slovence za „morilce“ imenoval. Čudno je res, da je temu kaplanu vse zoperno, kar se ne skriva pod njegovo suknjo, ker bi imel nasprotno vse ljubiti. Ja še celo nemški duhovniki so jim zoperni, kakor so si dali zastopiti. Posebno lepo je pohvalil liberalne gospode in jih „morilce“ imenoval in za največje brezverneže. Ali kadar se pa kake volitve bližajo, so si pa največji brati in prijatelji, samo da so le „slovenski“, in dobri so jim tedaj vsi „brezverneži“ in „morilci“. Posebno hudo je pa kričal neki kaplanček Sinko iz Šmarja, da se je bilo bati da se bode cerkev podrla. (Opomba zapisnikarja: Shod se je namreč vršil ravno zadaj cerkve za velikim oltarjem.) Kričal in trdil je v svoji neumnosti, da hočejo Nemci vse slovenske pokrajine podjarmiti, ja, še celo do Šmarja bodo prišli in vse Slovence požrli... Tako bedasto so govorili ti „rešitelji naroda“ mladini, in jo tako hujskali in sovraštvo delali do naprednih ljudi. Za sveto vero in Božjo čast seveda tem ljudem nič ni, jim je le za komando in° nadvlado ubogega slovenskega ljudstva in ga odtrgati proč od Avstrije in jih združiti z vsemi „slovanskimi brati“ (Srbi). In tega ne pomislijo ti visoko leteči kaplani, da bi brez nemškega jezika nikdar duhovniki ne postali. Bilo je še mnogo govornikov, ki so svojo modrost razlagali. Med njimi je bil seveda tudi naš poslanec Vrečko, ki je prav smešno govoril, da so se mu ljudje smejali, ker je bil skoraj ob sapo prišel, tako se je stegoval. Kaj posebnega ni vedel povedati, ker sploh nič ne vè. Ne moremo objaviti vseh komedij, katere so nam predlagali, ali toliko smo jih spoznali, da hvalijo samega sebe kakor jud svoje blago, ter jim tudi vsakovrstne knjige

V vsaki hiši naj bodo „Štajerčeve“ užigalice!

kazali in nasvetovali naj jih hitro pokupijo. Toliko smo spoznali v teh klerikalnih bedarijah, da hočejo ti brezvestni kaplani našo mladino vso poneumiti in tako z sovraštvom napolniti za upor proti Avstriji. Fej takšnih ljudi!

Kozje. (Davkarski uradnik kot botanikus.) Čudno je da se v tukajšnjem okraju davkarski uradniki pečajo z nedolžnimi cvetlicami in da je takšni uradnik, ki bi imel s številkami računati tudi na plavice (Kornblumen) v svoj ozir jemal in se jezil, da so bile tukaj takšne cvetlice na javnem prostoru nasajene; še bolj pa se čudimo na tem da ima te cvetlice za pezdeve. — Ta uradnik se je večkrat jezil, ker so se na tem kraju med drugimi cvetlicami tudi dve ali tri plavice našle in ni en otem nič govoril, da je tam bilo več kakor tisoč drugih cvetlic najti. — Nasajen je bil tam tudi slovenski rožmarin in tukajšnjem fantom prijetni nagelc in še druge cvetlice. — Da so se plavice tam nasejale, se je le slučajno zgodilo, ker od začetka nobeden ni vedel da bode iz tega semena tudi ena plavica iz zemlje zrastle. — Za tega uradnika bi bilo ugodnejše, če bi on v tej vročini hodil kakšni krat te cvetlice polivati, kakor da bi pri tako nedolžni stvari svojo kačjo jezo izpuščal. — Seveda on je trdoglavni liberalc in ker se mu vsaki tudi od njegovih somišljenikov, izneverijo iz pota, nima drugega veselja kakor druge s svojim znanim sarkazmom motiti. — Ko je bil njegovi revizor tukaj, se je popolnoma mirno obnašal in ga kakor nedolžna ovca spremljal, ne da bi se mislilo, da se on tudi rad s politiko peča. — On se tudi rad spomni na tiste čase ko je še bil kadet in ko je na soldaški klopi sedel, misleč da je tam polno umetnost užival. — Zato si tudi želi, da bi ga zavoljo njegovih zaslužkov pustili avanzirati, če bi se podal v pokoj. — Tega veselja pa ne bode doživel, ker

Dr. Oser in princ Lichtenstein.

Te dni umrl je na Dunaju znani klinik dr. Oser, ki se je razumel zlasti na črevesne in želodčne bolezni. Smrt tega znamenitega učnjaka je vsa javnost obžalovala. — Težko obo-

Prinz Alois von u. zu Lichtenstein Hofrat Prof. Dr. Oser

lel je tudi princ Alojz Lichtenstein, deželni maršal nižjeavstrijski in eden glavnih voditeljev krščansko-socialnega gibanja na Avstrijskem. Pravi, da ne bode več okreval.

Ministerski sestanek.

Poročali smo že zadnjič, da sta se v Salzburgu italijanski in avstrijski zunanji minister

Marchese di San Giuliano

sešla in da sta imela važne politične pogovore. Naša slika kaže italijanskega zunanjega ministra marchese di San Giuliano.

so njegovi zaslužki večji na herbarskem polju kakor v njegovi pisarni, kjer bi moral štibre lepo sprejeti in se bolj za svoj posel pečati kakor druge dražiti. — Drugo bomo pa še pozneje poročali o temu gospodu, kateri bi bil pri Gučekovi sedmini letno v fašniku rad prvo gosel igral, kar se pa sicer ni posrečilo, ker se mu njegovi tovariši v pravem času vrata pokazali, in ga neškodljivega napravili.

Novice.

„Slovanska vzajemnost“ je prav lepa za ljudi, ki ne vidijo dalje, nego meri njih nos. V resnici pa nima ta fraza nobenega pomena. Saj je vendar znano, da so morali zborovalci vseslovenskih časnikarskih shodov vkljub svojemu panslavističnemu mišljenju nemško govoriti; kajti drugače bi Čeh Hrvata, Srb Čeha, Slovenec Bulgara, Poljak Rusa in Bulgar Rusina ne razumel. Sicer je pa tudi znano, kako krvavo se borijo Srbi proti Hrvatoma, Poljaki proti Rusinom itd. Zadnjič se je vršil v mestu Narajeva v Galiciji ljudski shod Rusinov. Ti slovanski zborovalci so ednoglasno sklenili, vlado naprositi, da naj nastavi za Galicijo — Nemca kot c. k. namestnika. Slovanski Rusini imajo torej do Nemca več zupanja, nego do slovanskega Poljaka. . . . Slovenski „narodni“ listi o tej stvari seveda molčijo; že vedo zakaj!

Proti koleri. Vsa občinska predstojništva so dobila sledeči odlok: Vsled zadnjih slučajev kolere je nevarnost te bolezniti tudi za naše kraje veliko večja. Vsled tega se mora že zdaj vse storiti, da se bolezen ne razširi. V ta namen morajo občinska predstojništva sledeče storiti: 1. Natančno vpoštovati morajo vse določbe gledé naznanjenja in policijstva za tujce v gostilnah. Vse osebe, ki prihajajo iz od kolere okuženih dežel, se morajo od občinskega zdravnika preiskati in zdravniško nadzorovati. Ako bi se opazilo sumljive pojave, se mora bolnike takoj izolirati. Občina mora to takoj (najbolje brzojavno) c. k. okrajnemu glavarstvu naznaniti. — 2. Treba je pripraviti poslopja za izoliranje; ravno tako postelje in sploh potrebščine za bolnike. Desinfekcijska sredstva se morajo pomnožiti na predpisano mero; zlasti je treba pripraviti živega apna. Tudi ima občina skrbeti za primerne strežnike za slučaj pojave te grozovite bolezni. Torej pozor, občinski predstojniki!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Kmetje, govorite!

Poroča se, da skliče vlada deželni zbor štajerski za 20. septembra. Kakor znano, poslalo se je deželne poslance domu, kjer je obstrukcija slovenskih zastopnikov sleherni gospodarsko delo preprečila. Vse prebivalstvo Štajerske brez ozira na stan in narodnost je upalo od deželno-zborskega dela celo vrsto važnih uspehov. Vsled neprimerne državne politike so vse avstrijske dežele in kraljevstva popolnoma zadolženi. Tudi štajerska kronovina ima mnogo dolgov, mnogo potrebščin in malo denarja. V tem stanju je

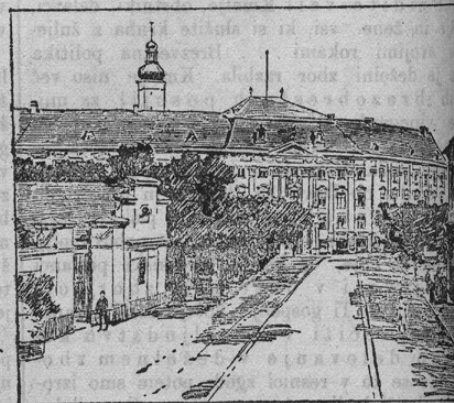
žalostni gmotni položaj ljudstva temobčutnejši. Vsi ljudski stanovi so danes ob robu obupanja. Draginja na vsakem polju je naravnost neznoša. Delavec, uradnik, rokodelc in kmet, vsi jo čutijo, to brezusmiljeno draginjo in vsi vedo, da tako ne more iti naprej. Davki so vedno bolj neznosni in eksekutivne prodaje posestev se z vsakim letom množijo. S skrbjo gré ljudstvo zvečer počivati in s skrbjo ostane. . . . Vsakdo mora tedaj priznati, da bi bila prva skrb deželni kakor državnih poslancev, da delujejo z vsemi močmi na gospodarsko zboljšanje našega položaja. Vse drugo je figa, — jesti potrebujemo mi in jesti morajo in naši otroci! . . . Slovenci prvaški poslanci v štajerskem deželnem zboru pa nimajo tega prepričanja. Seveda, tem možakarjem se ne godi posebno slabo. Vzemimo le dr. Korošca, ki ne izvršuje svoje duhovniške dolžnosti in poteguje vendar zanje plačo, ki dobiva poleg tega lepe tisočake kot urednik farških listev, kot državni in deželni poslanec, kot prefekt itd. Ti ljudje grede torej v poletju lep v toplice, se zabavajo vkljub svojim „žegnam“ s pol nagimi dunajskimi judovskimi babami in — se posmehujejo ljudski revčini in bedi. Doma na shodih znajo sicer vse mogoče obljubovati. Ali kdo bi že doživel, da bi slovenski poslanec svojo obljubo izpolnil? Brezvestnost, najgrša in najnesramnejša brezvestnost, to je bilo od nekdanje znamenje slovenske prvaške politike. Ljudstvo naj v lakoti pogine, to je prvaštva vse eno! Samo da se poslancem samim slabo ne godi. . . . Kër stojijo slovenski poslanci na tem stališču, zato so tudi brez vzroka in povoda razbili deželni zbor. Opetovano že smo poročali, kakšne posledice je imelo to. Za poslance same sicer ni bilo nič hudega. Ti so vzeli svoj cilindar in se odpeljali v Krapino ali Rogaško Slatino. Ali volilcem so splavale vse nade po vodi. Stotero kmetov je prosilo za brezobrestna posojila za uničene vinograde, — prosili so letos zaradi prvaške obstrukcije zastoj! Tisočero kmetovskih družin, katerim so toča, nevihta, suša itd. vse uničili, stoji danes poleg eksekutorja brez kruha in z lačnim želodcem. Vse regulacije ob Dravi, Pesnici in drugih potokih so bile ustavljene, kajti dežela ne more brez dovoljenja poslancev ničesar dati. Vse to in mnogi ednaki pojavi so bili posledica nezmyselne slovenske politike v štajerskem deželnem zboru. Kar je poštenih ljudi v slovensko-narodnem taboru, nam bodejo gotovo v srcu priznali, da imamo prav. Kajti s svojo zločinsko obstrukcijo v deželnem zboru niso slovenski poslanci ničesar dosegli in tudi zanaprej ne bodejo in ne morejo z njo ničesar doseči. Čez par dni stopi deželni zbor zopet skupaj. Dela ima ogromno. Kajti storjenega ni ničesar in živeli smo doslej v nekakem nepostavnem ex-lex-stanju. Dela je ogromno, kajti nobena dežela ni v zadnjih letih vsled neviht, toče, povodnji itd. toliko trpela, kakor naša zelena štajerska. Deželni zbor bi moral tedaj vse svoje

Španska kraljica-mati.

Poroča se, da namerava španska kraljica-mati Kristina zaradi notranjih političnih zmešnjav svojo domovino zapustiti in se za stalno na Avstrijsko preseliti. Kakor znano je kraljica Kristina, ki je danes 53 letstara, hčerka pokojnega avstrijskega nadvojvode Karla in sestra nadvojvode Evgena, ki je tudi velik mojster „Deutschmeister“-reda. Za kraljico se baje že grad v Freudentalu pripravljala, v katerem bode

Königin-Mutter Maria Christine v. Spanien

Das Schloss des Erzherzogs Eugen in Freudental.

odslej živila. Naša slika kaže ta grad in tudi kraljico-mati samo.

Zahtevajte v vseh trgovinah „Štajerčeve“ užigalice!